

ดอกเบี้ยยค่าทดแทนในคดีเวนคืน

การคิดดอกเบี้ยยในคดีทั่วไป หากเป็นหนี้เงิน ท่านให้คิดดอกเบี้ยยนับแต่วันผิดนัด ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถ้ามิได้ระบุว่าผิดนัดนับแต่วันใด ท่านให้คิดดอกเบี้ยยร้อยละ ๗.๕ ต่อปีนับแต่วันฟ้อง แต่ในคดีเวนคืนที่ดิน เดิมมาตรา ๒๖ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ บัญญัติว่า ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัย ให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินได้รับดอกเบี้ยยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยยเงินฝากประเภท ฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ที่มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น จากบทกฎหมายดังกล่าว เห็นได้ว่า แม้เงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นจะเป็นหนี้เงินก็ตาม แต่การคิดดอกเบี้ยยค่าทดแทน ในคดีเวนคืนนั้นมิใช่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น แม้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ยังไม่พอใจใน เงินค่าทดแทนจะนำคดีมาฟ้องต่อศาล โดยมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น พร้อมดอกเบี้ยยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทนคำนวณถึงวันฟ้อง คิดเป็นทุนทรัพย์ของคดี และดอกเบี้ยยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของค่าทดแทนดังกล่าวนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ศาลก็ไม่อาจ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นพร้อมดอกเบี้ยยในอัตราดังกล่าว นับแต่วันที่ที่มีการจ่าย เงินค่าทดแทนคำนวณถึงวันฟ้อง และดอกเบี้ยยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของค่าทดแทนดังกล่าว นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจาก มาตรา ๒๖ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดวิธีการ คิดดอกเบี้ยยในคดีเวนคืนไว้เป็นการเฉพาะแล้ว โดยกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายชนะคดีและ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น ศาลมีอำนาจพิพากษาให้ดอกเบี้ยยแก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราสูงสุดของ ดอกเบี้ยยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นนับแต่วันที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทน จนถึงวันที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ต้องไม่เกินร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามนัยคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๘๖/๒๕๕๕ และ อ.๕๙๑/๒๕๕๘

ปัจจุบัน ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ แม้ผลของมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ แล้วก็ตาม แต่หลักการ คิดดอกเบี้ยยในเงินค่าทดแทนดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๖๒ ด้วย โดยบัญญัติว่า ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัย ให้จ่ายเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้เจ้าของมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยยเงินฝากประเภทฝากประจำ

ของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่จ่ายเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง หรือวันที่จ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง จนถึงวันที่จ่ายเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น ในกรณีที่เจ้าของไม่มารับเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นตามกำหนดเวลาที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าหน้าที่วางเงินนั้นตามมาตรา ๔๖ ในกรณีเช่นนั้นการคิดคำนวณดอกเบี้ยให้คิดถึงวันที่เจ้าหน้าที่กำหนดให้เจ้าของมารับเงินค่าทดแทนนั้น จากบทกฎหมายดังกล่าว เห็นได้ว่า การคิดคำนวณดอกเบี้ยในเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นยังคงมีหลักการเช่นเดียวกันกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๐ แต่ได้กำหนดระยะเวลาการคิดดอกเบี้ยให้ชัดเจนมากขึ้น

จากบทกฎหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเวนคืนว่า แม้รัฐจะใช้อำนาจตามกฎหมายเวนคืนที่ดินจากประชาชนเพื่อนำมาก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคในการจัดทำบริการสาธารณะก็ตาม แต่รัฐก็ยังมีหน้าที่ที่จะต้องเยียวยาความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้ต้องเสียสละที่ดินอันเป็นที่รักของตนให้แก่รัฐเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อย่างไรก็ตาม เมื่อเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นเป็นการเยียวยาความเสียหายจากรัฐ มิใช่การจ่ายหนี้เงินจากการผิดนัดชำระหนี้ดังเช่นการแสวงหากำไรในเชิงพาณิชย์ ผู้ได้รับความเสียหายจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในอัตราที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากการคิดดอกเบี้ยจากหนี้เงินในคดีทั่วไป ดังนั้น หากมีการฟ้องขอเงินค่าทดแทนเพิ่ม ก็ควรจะมีคำขอที่ถูกต้อง เพราะแม้จะมีคำขอดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ก็ตามศาลก็ไม่อาจพิพากษาให้ตามคำขอของท่านได้ ดังเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ร.ต.อ. ธนพล ทุมก้า อัยการประจำกอง
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครอง ๓